

Comint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a tragatorului (Lő-
vésztoza), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se vor
primi decutu numai de la corespon-
denti regulari ai „Fed. ratiunii.“
Articolii trimisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominee'a.

Pretulu de Prenumeratiune

Pro trei lune . . . 3 fl. v.

Pro siesse lune . . . 6 „ „

Pro anulu intregu . . . 12 „ „

Pentru Romani'a :

proa. intregu 30 Fr. = 30 Lei n

„ 6 lune 16 „ = 16 „ „

„ 3 - 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni :

10 or. de linia, si 30 or. taos'a tim

brale pentru fiesco-care publica-
tiune separatu. In loculu deschis

20 or. de linia.

Unu exemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 13./25. sept., 1872.

In tempulu d'in urma atentiunea Europei fu
tntita a supr'a Elvetiei si a Franciei, unde se petre-
cura lucruri importante, pre cari istoria le va
aminti odinora cu fala si mandria. Aceste lucruri
importante, despre cari voimu a vorbi sunt resul-
tatele pacii d'in Geneva si cele ale libertatii d'in
Francia, ambele rezultate ale mintii si ale preceperii,
ambele garantie pentru omenime, pentru cetateni,
ambele desastre, ba chiaru amenintari pentru cesari
si ucigatori. — Prin verdictulu tribunalului de
arbitri d'in Geneva, doue poteri mari, potinte si
bine pregatite pentru resbelu, dederu prim'a data
esemplulu, ca differentie seriose intre natiuni chia-
ru asiè de bine potu fi applanate fara sange si
ferru, si numai prin cuventulu barbatiloru intie-
lepti, ca si certele de dreptu ale individiloru sen-
gurateci. Acestu-a este ~~de~~ indoela unu prece-
dentu de cea mare importantia. Verdictulu areo
pagului d'in Geneva elibera diumetate de lume
de furi'a resbelului; si pre venitoriu statele Angli'a
si Americ'a de nordu nu se mai potu incurca in
resbelu, ca ci ele sunt obligate pre onorea loru ca
la casu obveniente se pasiesca totu-de un'a pre
callea ce duce la Geneva, si acesta calle, calcata
odata seriosu, nu se mai pote parasii. Estu-modu
dieluru resbeliloru e detronatu, si in loculu lui
domnesce deict'a mai buna, mai nobila si mai
umana a dreptatii.

Acestu pasu primu spre pacea eterna e salu-
tatu de totu moritoriulu cu satisfacere si incre-
dere. De la inceputu exist'a firm'a convictiune, ca
areopagulu d'in Geneva va scapa lumea de marele
periclu, spre a carui delaturare a fostu instituitu.
Inca cu cate-va lune mai nainte se credea cu se-
curitate, ca cestiunea Alabama a devenitu innocen-
ta si nepericulosa. Acesta credintia si sperantia
s'a realizatu pre deplinu; ca-ci in Geneva s'a
sanctiunatu formalu er'a de pace, — unu eveni-
mentu acestu-a, care ne face a ne imbucura de
elu cu dreptu mai multu, de cat: de imbracisib-
rile si sarut'arile d'in Berolinu, menite, precum se
affirma, d'a asigura pacea Europei. Ceea ce s'a
esoperatu in Geneva e pace seriosa, onorifica si
durabile, era aspectulu d'in Berolinu e numai
amagire si visu.

Cu opera de pace d'in Geneva a ttenutu
pasu si a mersu mana in mana desvoltarea liberta-
tii in Francia, si caletori'a presiedintelui Thiers
la Havre, intemplata mai de una-data cu inchi-
ierea tribunalului de arbitri, formeza in istoria
tenerei republice franceze unu capitulu de una impor-
tantia atatu de mare si placuta, incatu ne vedemu
constrinei a pune in paralela ambele evenimente
si a trage d'in ele asemenea sperantia si incur-
giare. Mai claru si mai evidentu decatu acuma
inca n'a aparutu neci una-data necessitatea re-
publicei in Francia. De presinte republic'a fran-
ceza e ca sorele pre firmamentu: ea n'are trebun-
tia d'a fi proclamata, ca-ci ea esiste in fapta;
toti o sentiescu, toti o vedu, toti o recunoscu;
francesii nu mai vorbescu: daca existe si ca existe,
ci d'icu: daca ar' existe in eternu. Si acestu sore
alu republicei va existe in continuu! Lumin'a lui
acoppere Europ'a desceptandu, inspirandu vietia,
intarindu si tramitiendu salutare fericitore toturoru
omeniloru onesti, si insuflandu terrore si spaima
toturoru acelor-a, ale caroru-a eugete se ocupa
numai cu rapiri si omoruri.

In siedinti'a de eri a camerei representanti-
loru se presintara mai multe proiecte de adresa
ca respunsu la discursulu trouului, d'entre cari
merita tota atentiunea proiectulu partitei reformisti-
loru, constatatoria in presinte d'in 28 membri.
Proiectulu d'in cestiune, lasandu la o parte de
o-cam-data bas'a de dreptu publicu, si-esprime
bucuri'a pentru continuarea operei de reforme
inceputa in sesiunea trecuta, si annunciata in
discursulu de tonu, ignoreza inse forte multe, cari
dupa opiniunea reformistiloru, sunt neaperte pen-
tru tiera. Innainte de tote ei ceru infiintierea unui
tribunalu de statu, ca celu mai inaltu foru de
appellatiune in cause de colisiune intre factorii
de statu. Mai departe ceru instituirea unui con-

siliu de statu, care ar' ave a se ocupa eschisivu
numai cu studiarea si prepararea proiectelor de
legi necesarie, precum codice civilu, codice
politianu, codice comerciale, regularea salarielor
si a pensionarii officialiloru, etc. Proiectulu d'in
cestiune nu este neci decatu multumitu cu reform-
marea annunciata a camerei magnatiloru, de-ora-ce,
daca e a se sustien si mai de parte sistemulu de
doue camere, elu nu doresce promoverea casteloru
sociale, ci ar' vede mai bucuros una camera a
magnatiloru, compusa d'in tote somatiunile tierrei,
nu dupa nastare, ci dupa talentu si merite. Fideli
programmiloru loru, reformistii dorescu a vede
pendinte dreptulu electorale de la cultura, si ceru
stergerea virilistiloru. Tienendu strictu la tote
punctele programmiloru loru, reformistii pasiescu
resoluti cu pretentia d'a se sterge cautiunea
diurniloru.

De importantia politica e recomandarea d'in
proiectulu de adresa, ca facia de natiunalitati, si
in specia facia de croati si de locuitorii d'in con-
finiele militare, guvernulu se observe una attitu-
dine conciliatoria, preste totu se tiena strictu la
politica pacifica si se renencie la tote planurile
aventurose in afara. Ce e dreptu se pretinde unu
regimu tare, acelu a inse are a se emancipa atatu
de sub reminiscentiele evului mediu, catu si de
sub terrorismulu politicei liberale de frase, preste
totu a nesui spre progressu prin desvoltarea de-
mocraticei pre bacea culturai.

Precum se vede partit'a reformistiloru e con-
scia planuriloru sale, si suntemu numai curiosi a
vede, ce pusotiune va lua stang'a moderata facia
de acestu programu claru si pronunciatu, ca-ci
numai asiè va pote da doveda despre tendintiele
ei liberale si progresiste.

De la Clubulu Deputatiloru natiionali.

La deschiderea camerei lipsindu mai multi
deputati romani de partit'a natiunale, clubulu nu
s'a potutu constitui pana luni in 23. sept. a. c.
candu se aflau presenti siesse membri, adeca ma-
joritatea necesaria spre a se pote constitui clubu-
lu si spre a pote lua decisiuni valide. Luni ser'a
la 6 ore, adunandu-se deputatii: Parteniu Cos-
ma, Alessandru Mocioni, Antoniu Moci-
oni, Georgiu Popu, Alessandru Romanu
si Vasiliu M. Stanescu, mai nainte d'a pur-
cede la constituirea clubului, se consultara a supr'a
cestiunii prealabile, daca clubulu are se remana si
in cursulu acestei sesiuni clubu allu deputatiloru
natiunali, seu numai clubu allu deputatiloru ro-
mani de partit'a natiunale. D'in consideratiuni
ponderose se decise a se pastra caracterulu de
mai nainte allu clubului, adeca de a cuprinde in
sine pre toti deputatii de partit'a natiunale: ro-
mani, serbi, slovaci, etc. cari dorescu a face parte.
A dou'a cestiune prealabile fu: vrè clubulu, ca
atare, se faca adresa separata la discursulu de
tronu? seu va face numai emendamente (modifi-
caciuni) la adresa, care se va adopta de majori-
tatea camerei? Unulu d'in deputatii presenti face
cunoscuta ca dep. Miletiuiu are gat'a adresa com-
pusa de d'insulu si ca ar' fi descoperitu dorintia
d'a o comunicat si deputatiloru romani, ca acesti-a
se se pota enunciat in cunoscintia de cauza adop-
tandu-o d'in partea clubului seu aderindu unii la
dins'a, dupa impregiurari. Resultatulu consultarii
a supr'a acestui punctu fu: a se asculta mai nainte
testulu acelei adrese si apoi a se lua decisiunea.

Spe acestu scopu deputatii romani si serbi se
intrunira si mai nainte de tote se constitui clubu-
lu, alegandu-se cu unanimitate Dep. Antoniu Mo-
cioni de presiedinte, era de secretariu d'in partea
Rloru dep. V. M. Stanescu si d'in a serbiloru dep.
Trifunatiu, se ceti apoi adresa compusa de dep.
Miletiuiu. — Dupa acest'a deput. A. Romanu
observandu, ca acesta adresa ne fiindu compusa
de una comisiune esmissa d'in partea clubului,
intempina multe difficultati, unele chiaru insupera-
bili, si a nune revisiunea pentru care timpulu lip-
sesce, form'a, ca-ci intru adeveru nu este adresa
ci una carte de accusatiune si gravamine in carea

s'a trecut cestiuni personali, precum istoria ex-
Banului Rauch, si cuprinde in sine proiecte de
legi, cari tote nu ar' ave loculu intr'una adresa,
deci crede ca clubulu, ca atare, nu pote pre-
sentat acesta adresa ci se se restringa ca in
sesiunea trecuta numai la emendamentele neces-
sarie. Deput. Alessandru Mocioni, mai adauge
ca acesta adresa nu s'ar pote primi de clubu neci
pentru cuventulu ca ci se ocupa prea multu de
cestiunile cislaitane, precandu d'insulu crede ca
trebuie se se marginesca la cestiunile regatului
ung. apoi ca a fara de acest'a adresa lui Mileti-
ciu se ocupa mai multu de cestiunea slava, fiindu
compusa cu preferentia d'in punctu de vedere sla-
vicu, deci crede ca clubulu nu o pote adopta, si
prin urmare sustie nupropunerea d'a se face numai
emendamente d'in partea clubului ca atare, era
adresa se o pesente auctorulu ei si cei ce ar vre
se o subscie.

Dep. Miletiuiu dechiara ca d'insulu au sciutu
d'in capulu loculu ca adresa lui nu va fi adop-
tata de clubu, neavendu aceea form'a de adresa
si fiindu espressionu individuale a vederiloru si
sentimintiloru sale, nu insiste a fi adoptata, ci
invita numai pre membrii romani ca se vedea de
este bine formulatu passulu relativu la Transsil-
vani'a ce d'insulu suscepuse in adresa sa ca
gravamine. Deputatii rom. erau multumiti de cu-
prinsulu acellui passu, dar cu privire la tenorea
memorandului facutu in conferintia de la Blasiu
si la faimele sinistre transpirate in publicitate,
vrendu a se feri d'a nu se pune insi-si, precum a
nu pune neci pre Miletiuiu intr'una ~~pasotiune~~ ~~fa-~~
sa, sustienendu unu terrenu parasitu de cei mai
de aproape interessati, astfelu passulu relativu la
acestiunea Transilvaniei, la propunerea deputatu-
lui Al. Mocioni s'a formulatu si redactatu in termi-
ni generali. Siedinti'a s'a redicatu la 10. ore.

Camer'a representantiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 21. sept., 1872.

Presiedintele Stef. Bittó deschide siedinti'a la 10 ore
a. m. D'in partea guvernului sunt de facia ministrii: Lő-
nyay, Wenckheim, Tisza, Tóth, Pauler, Kerkapoly si Szlavy.

Dupa verificarea procesului verbalu alu siedintiei d'in
urma, presiedintele anuncia, ca deputatulu Ales. Csányi,
alesu in doue cercuri electorale, renencia la mandatulu d'in
Szoboszló, si accepta pre celu d'in Berettyó-Ujfalu. Se va
publica alegere noua in cerculu respectivu. — Deputatulu
Adamu Lázár, alesu in Tergulu-Muresiulu, pune pre
biuroulu camerei litterele sale credentiunale. Se treca la
comisiunea verificatoria permaninte. — Referintele Ladislau
Szögyényi relateza, ca comisiunea verificatoria a
verificatu pre deputatulu croatu Marianu Derencsin,
care se imparte in sectiunea a opt'a.

Referintele comisiunii centrale, Lad. Szögyényi,
relateza in privinti'a mai multoru proiecte de legi. Raportu-
rile se voru tipari si pune la ordinea dillei.

Urmeza la ordinea dillei bugetulu camerei pre lun'a
lui septemvre si se voteza in suma de 257.382 fl. v. a.,

Dupa aceea ambele camere ttenura una siedinti'a co-
muna, in carea se alese pazitoriulu coronei unguresci in
person'a fostulu ministru c. Georgiu Festetics, si cu
acest'a presiedintele Bittó redica siedinti'a comuna la 11½
ore d'in di.

Siedinti'a de la 23. sept., 1872.

Dupa formalitatiile indatenate, presiedintele anuncia mai
multe petitiuni, cari se treca la comisiunea petitiunaria. —
Deputatulu croatu cont. Arturu Nugent pune pre biu-
roulu camerei litterele sale credentiunale. Se treca la comis-
iunea verificatoria permaninte.

Franciscu Bakcsi interpelleza pre ministrulu de
justiti'a si pre celu de interne in privinti'a estradarii fondu-
lui pentru recurarea cailoru, care este proprietatea urma-
toriloru fostiloru husari secuesci de granitia. — Aloisiu
Degré interpelleza pre ministrulu de interne in privinti'a
insielatiuniloru ce se comitu in Borsod-Miskolez prin in-
stitutulu pentru ajutorarea celoru ce voru a se casatorf. —
Ambele interpellatiuni se voru comunicat ministriloru con-
cerninti.

